

7.10.2003

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto

OIKEUSMINISTERIÖ

21. 10. 2003

nl 4376/41, 2001
nl OM014:00/2001

Lausuntopyyntönnne 13.5.2003, dnro 4376/41/2001, OM014:002001

LAVO

OSKEYHTIÖLAKITYÖRYHMÄN MIETINTÖ

Yleistä

Oikeusministeriö on pyytänyt HEX Oyj:ltä (HEX) lausuntoa otsikkokohdassa tarkoitettusta mietinnöstä, jossa ehdotetaan uuden osakeyhtiölain säätämistä mietinnössä ehdotetulla tavalla. HEX on toimittanut oikeusministeriölle lausunnon koskien uudistusta kokonaisuutena ja pyytänyt lisää aikaa yksityiskohtaisempien kommenttien toimittamiselle. Yksityiskohtaisten kommenttien osalta HEX lausu kunnioittavasti seuraavaa.

2 luku Perustaminen

HEX katsoo, että yhtiöllä tulisi edelleen olla yhtiöjärjestyksessä ilmoitettu toimiala. Monitoimialaa harjoittavien yhtiöiden määrä lisääntyisi huomattavasti nykyisestä, mikä vaikeuttaisi yhtiöiden tavaramerkki- ja toiminimisuoja ja toisaalta saattaisi jopa aiheuttaa tarpeettomia tavaramerkkien rekisteröintejä ja väärinkäytöksiä.

Sijoittajien kannalta yhtiön toimialalla ja sen mahdollisilla muutoksia voi olla hyvinkin suuri merkitys, etenkin kun ehdotuksen mukaan hallitus voisi päättää yhtiön toimialan muutoksesta ilman yhtiökokousta.

3 luku Osakkeet

Osakeomistuksen julkisuuden osalta HEX haluaa kiinnittää huomiota osakkeenomistajan mahdollisuuteen tutustua yhtiön osakasluetteloon. Tällä hetkellä HEX tarjoaa yleisölle/sijoittajille mahdollisuuden tutustua yhtiöiden osakasluetteloihin HEXGatessa olevien yleisöpäätteiden avulla. Ehdotetun uudistuksen jälkeen tietojärjestelmän tulisi voida jotenkin luotettavasti tunnistaa osakkeenomistaja, jotta tällä olisi oikeus/mahdollisuus tutustua vain ja ainoastaan juuri sen yhtiön osakasluetteloon, jonka osakkeita hän omistaa. Lisäksi paperimuotoisen osakasluettelon tilauksen yhteydessä osakkeenomistajan tulisi voida luotettavasti todistaa henkilöllisyytensä tilauksen yhteydessä.

Epäselväksi ehdotuksessa jää se, onko henkilöllä, jonka osakeomistus on kirjattu odotusluetteloon oikeus tietää yhtiön muut osakkaat tai tuleeko tällainen henkilö näkyä osakasluettelossa.

7.10.2003

Sama koskee osakeomistuksen väliaikaista kirjausta. Ehdotuksessa tulisi olla säännökset siitä, missä vaiheessa osakkeenomistaja katsotaan virallisesti sellaiseksi osakkeenomistajaksi, jonka osakeomistus tulee näkyä osakasluettelossa. Teknisiä muutoksia aiheutunee myös 1/1000 osan omistuksen eli kaikille julkisen omistuksen mahdollisesta vaihtelusta. Muutokset vaikuttavat tällä hetkellä käytössä olevalle tekniselle järjestelmälle huomattavan määrän uusia toiminnallisuuksia. Ottamatta kantaa itse ehdotukseen HEX katsoo, että ehdotetut rajoitukset julkisuuteen vaativat teknisiä muutoksia ja siten myös kustannusten nousua.

4 luku Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet

HEX pitää erittäin tärkeänä sitä, että mikäli yhtiön osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään tulee järjestelmään liittää kaikki yhtiön osakelajit. Mikäli vain osa yhtiön eri osakelajeista olisi arvo-osuusjärjestelmässä aiheuttaisi se monia sekä teknisiä että käytännön ongelmia niin yhtiöille kuin arvo-osuusjärjestelmällekin.

Nykyisen lain 3a luvun 15 §:n mainintaa optio-oikeuksien ja vaihtovelkakirjalainan laskemisesta liikkeelle arvo-osuusjärjestelmässä ei ole mainittu ehdotuksessa lainkaan. HEX pitää tärkeänä, että ko. säännös säilyy myös ehdotuksessa.

Arvo-osuusjärjestelmästä poistuminen

Nykyisen osakeyhtiölain mukaan yhtiö voi poistua arvo-osuusrekisteristä vain 3 luvun 14 §:n mukaisin tietyin edellytyksin. Konkurssiin asettamisen ja yhtiön lopullisen purkautumisen aika venyy usein hyvinkin pitkäksi. Tältä ajalta kertyy yhtiölle sekä myös osakkeenomistajille kustannuksia yhtiön osakkeiden ylläpitämisestä arvo-osuusjärjestelmässä sekä ylimääräisiä kuluja, mikäli yhtiö poistettaisiin järjestelmästä ennen sen purkautumista. Uudistukseen olisi hyvä lisätä nimenomainen säännös konkurssiin asetetun yhtiön osakkeiden poistamisesta arvo-osuusjärjestelmästä erityisesti silloin kun on todennäköistä, ettei osakkaille jää jako-osuutta.

Uudistuksessa tuli olla mahdollista esim. menettely jossa konkurssiin asettamisen jälkeen pesänhoitaja voisi hakea yhtiön poistamista arvo-osuusjärjestelmästä. Hakemukseen tulisi liittää todistus, ettei pesänhoitajan käsityksen mukaan osakkaille tule jäämään jako-osuutta. Osakkaalla olisi oltava kuitenkin mahdollisuus halutessaan saada osakekirja yhtiöstä kulujen maksua vastaan.

Ehdotettu menettely vastaisi sitä käytäntöä, jota noudatettiin paperijärjestelmässä konkurssiin menneiden yhtiöiden osakirjojen säilytyksessä. Tuolloin pesänhoitajan todistuksen saatuaan säilyttäjäpankki otti yhteyttä asiakkaaseen ja ilmoitti osakekirjan poistamisesta säilytyksestä.

7.10.2003

Nykyisellään kustannuksia saattaa aiheutua myös yhtiön osakkeenomistajille tilanteessa, joissa asiakkaalla ei ole tilillään muuta omistusta kuin konkurssiin asetetun yhtiön osakkeet. Käytännön ongelman aiheuttaa, että osakkeenomistajalla ei tällöin ole mahdollisuutta halutessaan lopettaa arvo-osuustiliä. Uudistuksessa tulisikin ottaa tällainen tilanne huomioon.

10 luku Optio-oikeudet

HEX katsoo, että optio-oikeuksien rekisteröinnin yksinkertaistaminen on sinällään kannatettavaa. Yleisen tiedonsaannin kannalta olisi kuitenkin tärkeää, että sekä rekisteriviranomaisilla tai muilla viranomaisilla sekä sijoittajilla olisi ajantasaista tietoa liikkeellä olevien optioiden määrästä. Tältä osin olisi siis perusteltua noudattaa samaa menettelyä kuin osakepääoman korottamisessakin.

Osakeyhtiölain kehittämisen osalta jatkossa olisi tarpeellista selvittää, onko optio-oikeuksilla merkittävien osakkeiden osakasoikeuksien käyttäminen ennen kaupparekisteriin merkittyä rekisteröintiä mahdollista. Kun rekisteröinti on edellytys täysimääräisten osakasoikeuksien käyttämiselle ja kun osakepääoman korotuksen rekisteröiminen kestää kuukausia, syntyy osakkaalle tilanne, jossa hän ei voi täysimääräisesti käyttää hänelle kuuluvia oikeuksia. Suomessa tulisi tutkia mahdollisuutta vastaavanlaiseen menettelyyn kuin Ruotsissa, jossa arvo-osuusjärjestelmään kirjataan välittömästi merkinnän yhteydessä interim aktie (IA) ja betald tecknad aktie (BTA) -nimisiä arvo-osuuslajeja, jotka erotellaan varsinaisista osakkeista, mutta joilla voi esimerkiksi äänestää yhtiökokouksessa. IA:t ja BTA:t muutetaan rekisteröimisen yhteydessä varsinaisiksi osakkeiksi.

13 luku Varojen jakaminen

Vaikka nykyisenkin lain mukaan on ollut mahdollista päätyä tilanteeseen, jossa yhtiökokous on päättänyt suuremmasta osingonmaksusta kuin mitä yhtiön hallitus on ehdottanut, HEX ei pidä nykyisen säännöksen muuttamista tarpeellisena. Yhtiöllä saattaa olla sellaista tietoa yhtiön tulevaisuudesta jota se ei voi julkistaa yhtiökokouksessa. Lisäksi pienikin muutos osingossa saattaa suurissa yhtiöissä aiheuttaa likviditeettiongelman sekä teknisiä ongelmia maksun suorittamisessa

15 luku Omat osakkeet

HEX kannattaa muutosta omien osakkeiden hankkimisrajan nostamiseksi pääomadirektiivin sallimaan 10 %:iin.

HEX pitää tärkeänä, että oikeusministeriö selvittäisi omien osakkeiden hankkimisen ja osakelainauksen välistä suhdetta. Omien osakkeiden lainaksiantaminen saattaisi antaa yhtiölle mahdollisuuden lisätuottoon, tämä ei kuitenkaan ole mahdollista ellei lainaksiottaja saa osakkeilla samoja osakasoikeuksia kuin mitä hän saisi ottamalla ne lainaksi muualta. Mikäli yhtiöllä olisi mahdollisuus lainata

7.10.2003

hankkimiaan omia osakkeita, ehdotuksessa tulisi ottaa kantaa päätöksentekomenettelyyn lainaksiantoa koskevaa päätöstä tehtäessä. Tällä hetkellä omien osakkeiden lainaukseen ei ole otettu kantaa, nimenomaista kieltä omien osakkeiden lainauksesta ei ole. Lainauksen osalta tulisi ottaa kantaa myös siihen, miten se vaikuttaa 10 %:n sääntöön.

18 luku Vähemmistöosakkaiden lunastusmenettely

Erityisen tärkeänä HEX pitää ehdotuksessakin mainittua arvopaperimarkkinalain 6 luvun ja OYL lunastussäännösten lähentämistä. Säännösten yhtenäistäminen ja selkiyttäminen vähentäisi lunastusmenettelyyn liittyviä tulkintoja ja riitoja.

Ehdotuksen 18 luvun 6 ja 7 §:ssä olisi selvyyden vuoksi syytä mainita lunastettavien osakkeiden siirtomenettelystä, kun osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Esimerkiksi 6 § 2 ja/tai 3 momentissa voisi todeta että jos osake tai optio-oikeus on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, osake tai optio-oikeus on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, osake tai optio-oikeus siirretään lunastajalle siinä yhteydessä, kun lunastaja on saanut oikeuden siihen. Ilmeisesti tätä on voitu tarkoittaa, koska 18:6.2:ssa on kirjoitusvirhe: "Edellä 2 momentissa tarkoitettun tallettamisen jälkeen osakekirjan tai hallinta tuottaa..."

22 luku Vahingonkorvaus

Ehdotuksessa on esitetty huomattavia kiristyskiä sekä osakkeenomistajan että yrityksen johdon ja yhtiökokouksen puheenjohtajan vahingonkorvaussäännöksiin. HEX katsoo, että ehdotus saattaa lisätä vahingonkorvausta koskevia oikeudenkäyntejä sekä kasvattaa huomattavastikin yrityksille tulevia vakuutusmaksuja. Nykyisen vahingonkorvaussäännösten muuttamiselle ei ole esitetty perusteita.

Siirtymäsäännökset

Siirtymäsäännöksissä tulisi huomioida se, että 10 vuotta on pitkä aika niille yhtiöille, jotka eivät vielä ole lain voimaan tullessa myyneet yhteistilillä olevia osakkeita.

7.10.2003

Lopuksi

HEX kannattaa mietinnön yleisperusteluissa esitettyä ajatusta arvioida ehdotuksen jatkovalmistelussa arvopaperimarkkinain ja osakeyhtiölain suhdetta laajemminkin. Tällaisen laajemman selvityksen tekeminen mahdollistaisi sijoittajan suojan lisäämisen sekä selkeyttäisi listayhtiöitä koskevaa sääntelyä. Lisäksi HEX viittaa asiassa 19.9.2003 antamaansa lausuntoon.

Kunnioittavasti

HEX OYJ

Jukka Ruuska
toimitusjohtaja